

Walan no gakah

1. aantoonende wijze.
2. vraagende wijze.
3. aanbevelende wijze.
4. gebiedende wijze.
5. onbepaalde wijze.

Komen met de bresingenomde
tekenen: Deke bresingenomde
opkrobing seelen open laulby
algeen aderloating sarktuigilyke
doelghenende minipmarl binising
suelhinde van lerboc
golond jontije tighetimarl delen
mit jmae woelen soorig

Daer sijn twa koorten Jan koorts,
en, namentijt (1) waer en (2) walsche.
De waer koortsen hebben, en

mannigegeheide

格 第 一 卷 第 一 册 第 一 章

第 一 章

Moleikheide

第 一 卷 第 一 册 第 一 章

第 一 章

格 第 一 卷

nagelgebruis

LEERBOEK

den

HEELKUNDE

van

J. A. TITTMANN.

Leenboek
der
Heldkünde
van
J. a. Tittmann.

naar de laatste deel verbeterde
hoogduitsche uitgave
Krij vertaald, en
met aantekeninge
ningen vermeerderd

door

a. van der kooij,

Kul- en loedmeester te amster-
dam, en lid van het al-
daar gevestigd genoot-

Schap ten behoeve,
ring den held-
künde.

derde en laatste
deel.

Amsterdam;
bij c. g. Sulzke,
1816.

文庫8
C 1168

65-1110

Zoken - en Pindigste kopsting
k.

van de oogziekten.

van de oogontsteking in het
algemeen.

(Opthalmia)

Onder alle werktuigen van het
lichaam lijdt het oog het meest
aan ontsteking. de grond daarvan
kan ligt ongetuigd in het
teeder membraan en deszelfs bleef
atgestelde ligging aan zookende de
arop zittendij werkende stad.

此下亦有

elijke oorzaken. de oogontstekingen
g heeft ten opzichte vaner oorzaak
rony en behandeling, mer de
ontsteking van andere deelen,
kele overeenkomst, en geeft zic
h ook door de algemeene tekenen
n, waardoor zich elke andere
ontsteking onderscheidt, hoofds
zakelyk echten door roodheid
en pijn, zelden door zwelling,
te kennen.

intusschen zou men zich her
gissen, wanneer men de rood
heid en pijn als bestendige en
merkelyke tekenen van dezelke
wilde aannemen, daar er niet
zelden heftige oogontstekingen m
et weinig, zelfs zonder alle ro
odheid bestaan. Zoo ook komen
en heftige oogontstekingen voort,

oplette ^{氣腫} oplette

bij welke men slechts zeer wein
ige, heftige in het geheel geen
ne pijn aantreft; en in tegen
deel geringe oogontstekingen
welkemet heftige pijn verbonden
zyn. het is daarom, dat men
opeen enkel toeval zich niet v
olaten, maar alle kentekenen
gezamenlyk overwegen moet, om da
aruit een bepaald besluit op te
maken.

Men verduels de oogontstekingen
in verschillende soorten en vette
dokter bij op de verschillende zitp
laats en "graad van heftigheid,
op het tydperk der ontsteking,
op derzelven uitwendige toevallen
en het voorname op hare ond
erscheidene oorzaken.
Ten aanzien van den graad

以始
痺傷
張押

der heiligheid en den zetplaats, onderscheidt men:

10. De gemene eenvoudige oogontsteking (ophthalmia). Zij heeft hare zetplaats in het binnelid, is niet zeer pijnlijk en verdwijnt gewoonlijk na eenige dagen, kan zelden. Wanneer de staten in den eenen of anderen ooghoek zijn opgelopen, noemt men haar (ophthalmia angularis).

20. De ontsteking bij welke het binnelid deszelfs gehele oppervlakte ontstoken is. (cataract). Zij begint met jeukte, branding, spanning en drukkings in de verschillende delen van het oog; het wit kan hetelke is daarbij door ure ledendige roode kleur, men

kan de ooghoeken begint en tot aan den rand van het dooorschijnend hoornklief zich uitstrekt, vergezeld. de tranenlood is bovennatuurlijke sterkte.

30. De ontsteking bij welke het binnelid zoodanig opzwellt, dat het zich als met eenen zoom over den gansen omtrek van het hoornklief uitbreidt en de tijd van tijden de oogleden naar buiten dringt. (chemosis). deze graad van oogontsteking is altijd met heftige pijnende of stekende pijnen en somtijds ook met koorts verbonden. de zwellingsontsteking kan eenen vloed van bloed onder het binnelid

40. De ontsteking bij welke de

inwendige deelen kan het oog
ontstoken zijn. (phlegmone oculi,
li). in dit geval is de roodheid
in zwelling gemeenlyk niet aan
zienlyk, de pijn en stoornis in
de bewegingen van het oog
zichten, des te aanmerkelyken.
de pijn strekt zich door de
gehule oogholte tot in den streek
der men kraakbeenen toe
en het komt den lyder voor
alsof het oog barsten zal. In
mtyds is de gansche oogbol opge-
zwollen, en ontlasten zich in
het geheel geene tranen en nu
is zelden de lyder blind, op-
croon de pupil. Zwaaijer en open-
nen is. gewoonlyk is mes deze on-
tsteking eenen koortgen toesta-
nd, en het bestendig gebaar

eener ongeneslyke blindheid ken-
bonden.
ook deelen de oogleden dik wyl,
in de ontsteking der oogen,
dan eens virds men alleen
der kelder inwendige vlakte, d,
an meder de randen en op an-
dere tyden het gehele ooglid d,
aanin betrok.

Ten opzichte des uitwendigen
toestands onderscheidt men:
10. De drooge oogontsteking. (oph-
thalmia secca s. kerophthalmia).
manneer het ontstoken oog droog
is. het bindvlies is daarbij som-
tyds als scrubbey en het oog
benekens de oogleden kan niet
zonder pijn bevoegen worden. de-
ze drooge oogontsteking is altyd
heel heftiger, dan de vochtige;

ook gaat zij langs tot verettering
over.

20. de kochtige oogontsteking (op
kthalmia humida, s. hygrophtal-
mia) Wanneer de tranen koud
bij de ontsteking van het oog aan-
merkelijk en aanhoudend is.

30. De etterende oogontsteking.
(opkthalmia purulenta.) Wanneer
er zich in ontstoken oog een
dikke etterachtige stop bevindt.

Ter aankomst van het tyferloop
welke de ontsteking houdt, verschijnt
men haar in haastige en bange
druisige

De gewichtigste verduling der oo-
gontstekingen echter, is op der
elker oorzaken gegrond.

oorzaken. de getone oogontste-
kingen worden door plaatselij-

ke oorzaken, welken een prikkel
of zwaarte der oogslaten bestaan,
voortgebracht. de prikkel wordt
door openbare beludigingen
van het oog, door kreemde li-
gelaamen, zook, sene serepe zie-
ke liest, door sterke indrukte,
en van het licht en dergel-
ijke, aangebragt. Verder ontsta-
an de oogontstekingen kan in
wendige oorzaken, bij voorbee-
ld, venerische, schoppulverige
tipe, enz.

gevolgen. menigmaal zijn het
etteringen, alsook hadnekege, dikke
en ongeneslijke, merklijlijke ge-
ebreken, de gevolgen der oogon-
tsteking des: verdruistelingen
kan het doorschijnend honent
liest, kan het kristallijne liest

cream en deszelfs beurtje,
 hernaaeming van de pupil,
 druijge smellen, zwellen op het
 hoesvlies, zwarte stuler, en
 2. reden daerom men genees-
 kande oogontsteking als onbed-
 uidend heeft aan te zien. Het
 eltyds blyft en ook een gene-
 eijheid tot ontsteking oren, en
 elke op gezette tyden terugkeert,
 2. wanneer men het oog door
 gepaste middelen niet behoortlyk
 versterkt heeft.

geneeswyze. Bij elke oogontste-
 king moeten de algemeene genees-
 segelen wat velen in acht gene-
 omen. men vermyde zoeglyeddy
 al datgene wat de prikking van
 n het oog vermeerderen kan,
 en daerom is het noodig de

lichts zoo veel mogelyk af te
 weren. Te dien einde laat men
 een kompres van het voor-
 hoofd voor het oog ahangen, de
 kamer waarin de tyden zich
 bevindt moet donker zijn en
 beide de oogen moeten, opsoort
 ook slechts in derzelven my-
 oge ontstoken zijn, bedekt
 orden. de oogleden moet men
 n dagelyks aan den inwendig-
 gen ooyhoek voortlytig openen,
 ten einde ophooping van tra-
 anen te verhoeden, en om de
 onzuiverheden van tusschen
 dezelve weg te nemen, het melk
 k het best met een spons
 in warm water of melk be-
 rochtigt, geschruid

De uitwendige oogmiddelen

Welke naar den aard en den
graad der ontsteking moeten
gekozen worden, zyn: kersta-
chtende en pijnstillende midd-
elen, aftrekkels van spiergan-
chtige kruiden, prikkelende,
kerdelende en kerdoorkende
middelen, oogtallen, matrassen
met kruiden gekuld, enz.

De uitstekende middelen wor-
den het best als oogtallen
aangewend. Zalken kechten ni-
et genoegzaam aan het oog
en poeders prikkelen hetzelte
te veel. de aanwending der
oogtallen geschiedt het best
wanneer men nu en dan,
terwijl de lyder op den rug
ligt, eenige druppels van deze
of in het oog vallen laat.

of komen gevallen voor, dat hi
er oog gene sochtige middelen
kerdragen kan; gelijk men zul
ke reeds vroegtijdig is derkel
ker schadelijke werking kan be-
spuren. Bij sommige oogontste-
kingen is het teken natig, dat
men de oogwaters met kompres-
sen diestendeg op het oog aanle-
gt. de oogtallen zyn alleen bij
langdurige oogontstekingen met
voordeel te gebruiken.

Wanneer de oogontstekingen
zeer heftig zyn, worden nog de
volgende plaatselijke en al-
gemeene middelen vereischt;
als een kleine aderlating,
plaatselijke bloedontlastingen,
inkerkingen in het binnelid,
ontstekingswerende middelen en

den gelijke setregel, de digitalis
purpurea met calomel, opiaten
met spiegelglasbereidingen, ketic,
atorica en wannen. de lyder
kerzacht is, kersterkende mi-
ddelen.

I.

de eenvoudige oogontsteking.
(opthalmia simplex.)
Eand. deze ontsteking noemt
men deswege eenvoudige, wyl
zij behalve de ontstekingsachtige
andere vergezellende hoedanigheid
bezit dan deze. op geene ande-
re oorzaken derhalve, welke een
bijzondere behandeling vereischt,
berustende, is ook de eenvoudige

ontstekingderende met rode tot ha-
re genezing alleen voldoende. men
kent haar uit de algemeene tee-
kenen der ontsteking. somtijds is
zij zonder, somtijds met koorts
verbonden, dan eens kochtig
dan meder droog. somtijds bes-
aalt zij zich alleen tot het o-
an het oog; dan meder zij zich
ook tot de andere deelen van
hetzelve uit

Oorzaken. Zij kan van al
die oorzaken ontstaan, door
welke in andere deelen ontstek-
ingen worden voortgebracht. Het
is meest echter in zij het geson-
te van uitwendige beledigen-
gen en van heilkundige opera-
tien.

geneeswijze. deze eenvoudige

oogensteking ^リ vanders ^コ oker ^テ het
algemeen ^ニ het gebruik van ^コ onts-
tekingmerende middelen. ^コ Mann-
eer ^テ zij ^コ zeer ^ニ hevig ^ニ en ^コ mes ^コ eene
te ^コ rollen, snellen ^ニ en ^コ harden ^コ po-
len ^コ verbonden ^ニ is, is ^コ eene ^コ aderlat-
ing ^コ welke ^コ niet ^コ zelden ^コ moet ^コ he-
rhaald ^コ worden, ^コ volstrekt ^コ noo-
tzakelyk. ^コ Blyft ^コ de ^コ ontsteking ^コ no-
g ^コ bij ^コ voortdurend ^ニ hevig, ^コ dan
zijn ^コ plaatselyke ^コ bloedontlastin-
gen ^コ zeer ^コ nooddeilig; ^コ deze ^コ recht
er ^コ moeten ^コ sterk ^コ zijn, ^コ omdat ^コ d-
oor ^コ kleine ^コ ontbrekingen ^コ de ^コ ap-
toering ^コ van ^コ bloed ^コ veel ^コ toe-
dan ^コ opneemt. ^コ Gles ^コ meest ^コ valdoo-
t ^コ in ^コ des ^コ getal ^コ de ^コ doorflymin-
g ^コ van ^コ het ^コ bincklies. ^コ ligt ^コ kl-
ies ^コ als ^コ eene ^コ dikke ^コ plooie ^コ tus-
sen ^コ de ^コ oogleden, ^コ dan ^コ snydt

men ^コ aan ^コ beide ^コ ooghoeken ^コ een
gedeelte ^コ van ^コ hetzelde ^コ mes.

2. ^コ bekleeds ^コ het ^コ salpeter ^コ de ^コ eerste ^コ plaats.

onder ^コ de ^コ innerdige ^コ ontsteki-
ng ^コ merende ^コ middelen, ^コ en ^コ nog
aan ^コ vlytig ^ニ de ^コ aderlating, ^コ voor
handen ^コ is, ^コ moet ^コ hetzelde ^コ bij
herhaling ^コ worden ^コ toegediend.

gemeentlyk ^コ worden ^コ deze ^コ oog-
ontstekig ^コ langdurig, (chronisch)
de ^コ roodheid ^コ van ^コ het ^コ oog ^コ duur-
t ^コ voort, ^コ de ^コ puls ^コ is ^コ zwak ^コ en
de ^コ lyder ^コ krachtiloos. ^コ in ^コ deze
toestand ^コ zijn ^コ kniktelker-
heilsap - en ^コ spiegelglas - bere-

idngen, ^コ benevent ^コ spaansche
kliegen - pleisters, ^コ gemootlyk
zeer ^コ nooddeilig. ^コ de ^コ kinde ^コ is ^コ in

dit getal mede aan te prijzen.
behalve de algemeene, dragen ook
de uitwendige plaatselijke m
iddelen veel tot de genezing
toe.

Zoolang de ontsteking nog k
erkig is, doet eene pap van
Flosmalva en capita p
apiken. met een weinig lijn
meer, loodsuiker en olie van
witte liën, waaraan men
alle uren, een gedeelte laau
warm op het oog legt, voort
spelyken dienst. in het her
volg zyn de loodbereidingen, bij
hoorbuis, een mengsel van e
ne halve onse goedgloes - citj
n en zes onsen rozenwater,
het voordeeligste.

Begint de ontsteking ch

ronisch te worden, dan is
het uitwendig gebruik van het
keilsap dikwyls van goos wist.
in het herholg doet een afkoo
ksel van kinden het menigste
ldige wasschen van het oog met
koud water zeer goeden dienst.
ook kan in dit getal eene oogza
lf met roode nedergeslagen kof
k worden aangepreken; voornam
elyk, wanneer de oogleden des
nachts aan elkander kleven.
Soms ontstaat deze oogontstek
ing van vreemde lichaamen,
welke toevalligerwyze onder de oo
gleden geraten. het is daarom va
n belang, dat men bij alle oog
ontstekingen, welke zonder blykb
are oorzak, de gemene middelen
mederstaan, het oog onderzoekt,

om te ontdekken, of zich eenig
vreemd ligchaam in hetzelke
bevindt.

Meestal hetzelve een vreemd
ligchaam, zodra hetzelke en het
oog komt, dadelyk een heftig
gepyn, tranenbloed en ontstek-
king; de kennis van het getal
al en van de oorzaak is alsdan
niet niet moeyelyk. niet scherpe
ronde ligchamen worden het
best verbyderd, wanneer men
het oog ten eerste sluit; door
den sterken toekloed van tra-
nen worden dezelve spoedig
naar buiten gedreven. scherpe
dingen, als vuis, wils men
door middel van een klein
penneel, hetzelk men in milk
gedoopt heeft, uit, of men doet

inspuitingen van warme milk
of water. kleine splinters, pin-
nten van korenaren, stukken
van kamerslag, welke vastkitten,
kan men met de pins eener
staarnaald los maken, of met
een fyn pinnet wegemen.

De vreemde lichamen, welke
soms in het doorschynend ho-
nenklier steken, ligt men met
de pins van eene staarnaald
uit. stukjes yzer heeft men
met de magneet weggenomen.

de catarrhale oogontsteking.
(ophthalmia catarrhalis.)

Land. deze oogontsteking is gewoontlyk aan eenen rochtigen arbeid en met verkoudheid of eenen kinkingachtige keorts verbonden. in het eerste tydperk vloeyen enkele scharpe waterachtige tranen uit het oog, welke de oogleden en de nabijgelegen deelen doen opzwellen en rood worden.

Het oog is voor het licht buitengewoon gevoelig, voor het stoken echter matig rood. na eenige dagen bedraagt de pijn, de ontlast stordende rochten

deliëzen kunne sclerpte en worden meer dik dan etterachtig. de oogleden keelen samen, doch openen zich na eenige dagen van zelve weder. Merendeels ontsteking niet behoorlijk behandeld, dan veroorzaakt zij ligt zweren op den oogbal of op de oogleden.

Voor het overige is zij meerendeels zonder gevaar, en heeft de hulp der kunst nauwelijks noodig.

oortaken. Somtijds komt deze ontsteking epidemisch voor. Men neemt haar heeltijds bij rochtig koude weder, en over het algemeen bij plotselinge veranderingen der warmtegraads waer; zij is het gevolg

van den prikkel der schrale lichts en der verkoeling. Kinderen zijn aan dezelfde meer dan volwassnen onderhevig.

geneeswijze. in het eerste tijdperk worden deze ontsteking eenen ontstekingszweren den setregel, en de zorgvuldige behandeling der uitwaseming. inwendig geeft men, naar dat de koorts meer of minder hevig is, salammammar, verkoelende zouten, spir. mindereri, spiegelasbure, idingen, opium met calomel, pulvis doxeni, en eene uitwasemende thee, bij voorbeeld, Flores sambuci. Somtijds kan ook, wanneer de koorts zeer hevig is, eene aderlating, en bij gastrische toevallen een zacht

afvoerend— of braakmiddel nood,
zakelyk worden.

Alles, waer men ten opzigte
der uitwendige behandeling doer
kan, bestaat daarin, dat men
de buis en het liës door een
van het doorhoofd afhange
nde kompres, van het oog af
laids en door slymige en om
mindende middelen de sclenpte
der tranen zoets te vermindere
n. Het laatste geschiedt door
eene oplossing van arabischegom,
een afkooksel van heemstrooten,
tel, van maankoppen, van de
blaemen der malva, door R,
spetten slym, een aftreksel van
lynzad en dergelyke meer,
waarmede men een weinig
opiüm of extr. saturni

vermengt; verder door omsla
gen van cicuta, warme melk
mes sappraan erk. is de on
tlasting der tranen zeer aan
merkelyk, dan doet een vesic
atorium in den gaelen die

in het tweede typerk
kan, men, opdat de ontsteking
niet te langdurig worde, zul
ke prikkelende en versterken
de middelen aanwenden. dik
wyls eindigt dit gebrek, zon
der in het tweede typerk
over te gaan.

els, herdoorkende de tinct. di-
gitalis purpureae met water
verdiend, het laar. lequir.
eenigzins verdiend, of het agri-
a laurocerage met voordeel
aan. Kan deze oogenaten la-
as men dagelijks een paar
druppels in het oog vallen.

I V.

de scrophuleuze oogontste-
king.

(opthalmia scrophulosa.)

band. deze oogontsteking is een
aantekening van de kropklierzige
ongesteldheid. de lyders zijn gewo-
nelyk zwaklyk, hebben een bleek
aangezicht, een dikke bovenlip, ge-
zwellen klieren aan den hals,
eene gezwellen en ontstoken neus
en de oogleden, welke voornamelyk
lyden, zijn dik, als hare het
licht, en gemeenlyk zoudanig
opgetes, dat zij het oog geheel bedek-
ken, en kunnen niet dan met

moete geopend worden. het oog
ontlast heel stymige dikte van de
zpe wegknagende rochten, en
is zeer gevoelig voor het licht.
sterke roodheid en heftige pijn zijn
daarby niet aanzetlijk. Wanneer
men het oog openen kan, ^{lies} men
n oer het bindvlies roode opge-
sette katen uitgebreid. ^{derhal-}
gens ontstaan er witte blaas-
jes, welke spoedig tot verette-
ring overgaan, en tot den oor-
zephyng van ondoerschynende
vlieken, (vliegins) op het oog aan-
nleiding geven. de onsteking is
langdurig, dan eens gering, dan
meder heftig, en in vele gevallen
zeer hardnekkig.

geneeswijze. de geneeking dezer
onsteking hangt alleen van de

geneeking der schopvulke ongeste-
loheid af, en deze vereischs de
volgende middelen: Terra ponderosa,
sa, kinkzelden spiegelglasbereidingen,
en, cicuta, digitalis purpurea,
kina, ^{mi} ystermiddelen, een kerstent,
ende eetregel, siccatoria en
dergelyke meer.

uitwendig moeten zacht
prikkelende en rustenkende mi-
ddelen werden aangevend. als
ene oplossing van sublimes.
mes opium, extract. opii water
opgelost, verdunde tinctura the-
baica, ^{aq.} laurocerasi, een
aftreksel van herb. digitalis
purpurea, de tinct. digitalis,
tinct. stramonii mes water
herming, een afkooksel van ki-
na of milgenbass mes aluin,

nitte ^岩reticoul, terra ponderosa
salita enz., eene zalp van me,
z.c. praecip. suber ung citrinum
mes opium. om de oogen te re-
stinken, maeren de middelen,
^后nadus de ontsteking ^後herontenen
is, ^後nog eenen ^後tyd lang ^後worden
^後voortgezet.

V.

de kenerische oogentsteking.

(ophthalmia kenerica.)

Er zijn twee soorten van kener-
nische oogentstekingen, namelijk
de ware kenerische oogentsteking,

welke langdurig en ^症eenmaal
is der algemeene kenerische ziekte,
en de gonorrhoeische ontsteking,
welke ^大bestendig van eenen
hetigen aard is, en door de
onderdruchte ^カontlasting eens
druijpers ^カwordt voortgebracht.

De ware kenerische oogent-
steking.

wordt de oorzaak dikker ontstek-
ing ^カis dikwijls mogelijk te er-
kennen; intusschen ^カzal men bij
een nauwkeurig onderzoek
gemeentlijk eene zij van allerha-
nde ongemakken ontdekken en
daaruit ^カtot de aanleidende
oorzaak der ^カontsteking gemakkel-
ijk kunnen besluiten. Bij
begins met brandingen jiek-
ing in de oogleden, de pijn

en de oterig taekallen (nemen
gedurende den nachts tus^間sen
laten tegen den morgen med
der nu. de oogen zyn weinig
ontstoken, de traanen scharp en
in groote hoeveelheid, menigmaal
aak is dezelver onslasting aan
Zekere tyden gebonden. het
doordeynend hoeskies word
troebel, verdikt en ondoers^{不透明},
deynend, de kuten van het be
ndkies zwellen aderspattig op
en de traanhevel krijgts eene
aspragante of blaauwachtige
kleur.

Bij het züm. van dit gebruik
ontstaan er ligt zmeren, onge
wenschte kinduistezingen en
liktekenen. menigmaal worden
de kliesen van het oog daarbij

hoornamelijk aan gedaan. op
de conjunctiva ontstaan samt^三,
yds kleeige uitmassen, welke
zot kankerachtige kerkering^{五種}
en kunnen overgaan.

geneeswijze. het kerkkil,
het mes versterkende middelen
en kouddranken, zyn de eeni
gste middelen om deke oogte,
te genezen.

teitwendig srijde men de
brauwte kerkkil met een wein
ig opium vermengd in de ste
ek der werkbrauwen. de den
betijzen sochte oplossingen van
merc. sublim. compos. nitro
sies, door een taai slymagtige
ochtepid namelijk eene zalf
van mucilag. arab. met
solub. rhapnem en het dng.

citrinum zeer goede dienst.
de gonorrhoeische oogontsteking,
g. 9. band. deze oogontsteking be-
hoort tot de allerheftigste soorten.
Soms tijds is zij van de heftige
zeer vóórdige ontsteking door ni-
ts onderscheiden. Zij wordt
dikwijls door eene heftige br-
anding en jeukte der oogleden
veroorzaakt. de pijnen zijn
heftig, scherp en dringen als
steken door het gehele hoofd.
Soms tijds zwelt het bindvlies
kringswijze om het dooerslijm-
en hoesvlies op en dringt toe,
open de oogleden naar bin-
ten. Het oog slaat eene
etterachtige geroen. gele stof.
in korten tijd verliest het ho-
esvlies doorschijnendheid en

binnen 4 tot 5 dagen is de lij-
der reddeloos blind, doordien
de ontsteking van de cornea, uit-
breiding van den regenboog, dor-
gethellen, slijmgethellen en an-
dere onttaardingen, de gevolgen
zijn. de senerische witte sloop
bij vrouwen, dermeets dan meer zij
wordt opgestopt, voortgelijke oog-
ontstekingen. (als gevolg)

oorzaken. gemeenlijk ontsta-
t deze oogontsteking als gevolg
eens opgestopten druiplens, welke
gewoonlijk door eene verkeerde
behandeling, verkooiding en
verhitting veroorzaakt wordt.
Soms tijds echter wordt zij ook
door eene plaatselijke besmetting
voortgebracht, wanneer namelijk
druiplens door onachtszake,

heid in het oogkoms.

geneeswijze. het eenste ^カwerk van den heilmeester ^カbestaat om door eene ontstekingskerende behandeling de heiligheid der ontsteking en het gevaar der ^カderetting te ^カverminderen. Te dien einde moeten aderlatingen, inwendige ontsteking ^カverende middelen en ^カmercuzialia toegevend, inkerkingen ^カgemaaks en ^カblauwtigens worden ^カaangezet. Zoodra de heiligheid der ontsteking is ^カweggenomen, moes men ^カbewachten zijn om de ^カvlougen des ^カdruijms door ^カgeschikte middelen weder te ^カherstellen.

uitwendig ^カwerende men in den ^カbeginnen ^カkerachtende middelen, een ^カinjes. caput,

hyosciami, cicutae, eene oplossing van mercür. gummopis ^カmet ^カopium ^カvermengd, ^カaan. ^カnederhand ^カand ^カzijn ^カzacks ^カversterkende en ^カprikkelende ^カbyvoegsel tot de ^カgenoemde ^カmiddelen ^カnodzakelyk, ^カbyvoorbeeld, ^カnette ^カnitriool, ^カlapis ^カdivinijs en ^カlood ^カbereidingen. ^カSommige ^カby ^カdike ^カoogontsteking ^カde ^カinerting ^カder ^カdruijms ^カrestog ^カaangeprezen.

V I.

de oogontsteking, kan ^カkinderpokken.

(ophthalmia variolosa)

abard. deze oogontsteking is van
exudatieve aard. Zij verschijnt
of als toeval der pokziekte het
uitkomen der zaden, of eenige
dagen nadat ditelke reeds ver-
doken zijn. in het eerste geval
is gemeenlyk eene pok welke op
den oogbal zelve doorbreekt, daar-
naar de oorzaak; de oogleden zijn
daarby meestal zeer geswellen,
rood en sluiten het oog. en
ontlast zich veel slymuis de
klieren van meiboom, welke
de oogleden doer zamenkleven.
de ontsteking hoeds meestentijde
den zelden loop als de algeme-
ene ziekte uitgenomen, wanneer
eene pok op het oog zelf de oor-

Zaak is, alsdan hoeds zij de uit-
drooging van het uitslag, zelf
voeg aan. Voor het overige laat
zij niet zelden ringvorte oog,
en, vlekken op de cornea en
druijgkshellen na. —

in het tweede geval zijn de
pokken slechts de voorbeschik,
ende oorzaak der ontsteking,
welke voor het overige den
loop der chronische oogontste-
king aanneemt en zeer hard-
akkig is. Zij kan echter ook
door het menigvuldige druij-
ten, maar van de kinderen niet
op te houden en door pok-
roten welke in het oog komen,
worden voortgebracht.

geneswijze. Wanneer de oog-
ontsteking van eene in het oog

ontstane pok hasen oorsprong
heeft, dan zijn verdiepende en
opdringende middelen de beste. dit
getal is altijd zeer haagchelyk en d
aansom maes men het zelve zoek,
wel mogelijk zoeken voor te komen.
eenige gesien den zaad om te die
n einde, eenen mes kamper be
strecken wollen lap, gedurende
het uitkomen der pokken, voor
het oog te later hangen?

By eene oogontsteking me
lke na doorgestane procken ontsta
as, zijn mercuriale lateenmid
delen aan te pnylen. totendien
spiegelglasbereidingen, silp hür
puratum mes opium, milho
dekeri, kouddranken, warme,
iszonderheid zoutelbaden, k
notzaken en versterkende

middelen. uitwendig kan men
het ing. neapolitanum in
doen inslijden en andere gep
aste middelen de oogleden, na
ar toestand der ontsteking, aan
enden.

Het openen den oogleden
gedurende de prockte is zeer
schadelijk. daarentegen is het
voorligtig wegnemen der ont
uiterheiden is den inwendig
gen ooghoek en van tusschen
de oogkanen mes warme mel
k, zeer aan te pnylen.

V I I.

de oogontsteking na mazelen.

(*ophthalmia morbillosa*.)

aan. na de matelen slijst
er dikwerf eene hooftziekte,
met eenen stinken tranen-
id verbondene oogontsteking
na, welke met de zinkingacht-
tige de meeste overeenkomst
en ook hetzelve verloop heeft.
geneeswijze. inwendig geeft
men *antimonialia*, *kamper*,
pulkie, *doseri* klügge zouten
en andere uitwaseming
betreffende middelen *zeitw.*
inwendig men in den be-
ginne *verzachtende* en *verhol-*
gend zacht *milkelende* en *ver-*
sterkende middelen aan. *sp.*
ansche klüg- *pluist* doen

^共 mede dikwerf diensten.

V III.

de *kruidjappige* oogons,
steking.

(*ophthalmia cachectica*.)

Hiertoe kunnen alle oogontste-
kingen gebrags worden, welke
met langdurigen uitslag van
de huid, *ongelde* *stonden* *vloed*,
ophooping en gebreken in de
ingewanden van den buik, *scr.*
ien *buik*, en met gastrische toe-
vallen, *wormen*, gal en *dingelike*
men in verband staan.

Bij de grieking dier ontstekingen
moes men in de eerste plaats op
de verschillende Zamengetaldheden
achs gesien en ditzelfde zoeken te
verhijden, en dan uitwendig
Toedanige middelen aanwenden,
welke met den opwisselenden toe-
stand der ontsteking overeenkomen.

X I.

ontsteking van de kluisen
der oogleden.

(*pyroptthalmia, ophthalmia*
muco puriginosa de ziekte der kluisen
palpebrarum den oog-lid.

Verheffen

Acid. deze ontsteking ont-
staat hoopzakkijk in de kluisen
van meiboom, gemeenlijk hangt
zij met jeuking en branding
den oogleden aan; vervolgens
ontstaat er roodheid en zwelli-
ng aan den jarluis, welke in
den beginne met droogheid
verbonden is uit de ontsteking,
ene oogleden zwees als dan een
scherp stikkluisig hoeks, het welke
in het vervolg dikkert, zachter
in geler words, zich verhande-
len des nachts de oogleden doet
Zamenkleven, diktijls verheft,
er zich kleine spuisten op de
oppervlakte van het ooglid, elke
heftig branden en jeuke-
n en maant bij de oogharen
zich vallen op zich ombuigen.

dete p^uistjes hebben sul oken,
eenkomst mis g^erosskorrels. g^e
koonlyk words nes mis van
his oog daarby t^ekers rood, doch
dete roodheid ontstaas een
nudas de ontsteking eenen tyd
lang heps aangehouden. dese
ontsteking is oker his algeme
en zur langdurey en de pijn
daar by gewoonlyk gering.

oortaken. gemeenlyk is
de psorophthalmia een zuiker
plautstyk gebrek. menigema
ekter is zij ook van scrophu
liten oorsprong, en darenlyk
geringe oortaken in sta
haare te v^esterken en opni
eints te kerkeren.

geneslyke. Wanneer de ont
steking slechts een plaatslyk

gebrek is; words zij door his
gebruik ener zalf his z^uim,
kbloumen en ongetroten bote,
k, op his ing. citrinem, of
de bals. opthalm. ss. g^ess
zur gemaklyk genezen. d^ua
stun st^uke men dagelyk in
n op t^emaal ter grootte
ner linke mis een pensel
aan den hand van his oog,
led en st^uke his goed in.

is zij ekter van scrophu
liten oorsprong, dan zijn
de middelen, welke tegen de
kropkies z^ukte gebuiks st^u
den, by moorbeld, cicuta,
digitalis, kina, spiegel en
k^uberidingen, his hoorde
slyste. de genezing geschieds
altjd zur traag.

X.

de bevoogtheid.

(Lippitudo.)

Hand. deſte oogziekte
heesmes de peropthalmia
wel okeren komst en is ook
meenigmaal het spade getalg
derfelke. de zanden den oog
leden zijn buiten waarts gek
end, ontstoken, gezwollen en
met een vloeibaar slijm
bedekt. de oogen zelfs zijn
bitterdig met tranen opgetild.
Oorzaken. diegenen, welke

veel sterken drank gebruiken,
zijn aan dit gebrek veeltyds
onderhevig. ook beoefners men
het niet zelden bij oude sch
ophielijke en kwaadsappige
personen. dikwyls is hetfelke
ook van ijctigen oorsprong.

geneeswijze. inwendig dien
nen opiaten en antikeri
sche middelen. ook doen de
viscantia dikwyls voortre
ffelijken dienst. Ziet men dig
kende men zacht prikkelende
middelen, bij voorbeeld, zinken
kan kwekalken, zin bloemen
en loadmiddelen. met opium
kerbonder, aan. over het alge
men moeten de zittende m
iddelen met groote voorzigtig
gebruiks worden.

X I.

de oogontsteking van jongen
geboren.

(ophthalmia neonatorum)

oard. dis toetal ¹²verschijns
gemeenlijk eenige dagen geboorte.
de oogleden worden daarbij rood
en zwellen toe sterk op, dus de
oogen daardoor geheel gesloten
worden. na eenigen tijd worden
ten tusschen de oogleden veel st,
terechtige stop afgescheiden, wa,
die somtijds met bloedstrepen
vermengd is. indien de ontsteking
niet spoedig wordt weggenom,

men, dan wordt de conjunctiva
en zelfs de wang daardoor aan-
getast, en de zaden der oog-
leden keeren zich om. Zier
dikwijls worden door deze ont-
steking ook kladden en zaden
en op het doorschijnend horens-
sies voortgebracht.

oortaken. bij eenen kererische
of scrophulische voortbrenging,
ind kunnen herkwinding, prik-
kelende dampen, zook, nische bij-
andeling staande de her-
sing, herkwindinge herkwinding en
een te zelder licha, deke ont-
steking gemakkelijk voortbrengen.
de kinderen van te ringachte-
ge lieden slijnen aan de zaden
Zier onderhevig te zijn.

geneeswijze. Wanneer de ont-

steking op kererische besting
betrust, moet inwendig de mere,
keriale geneeswijze worden aan-
gekend. uitwendig worden oer-
kes algemeen zacks zamen trekk,
ende middelen kerische. Hier-
toe dienen voornamelijk warme
omslagen van aromatische kerie-
den, en in spruitingen van
prikkelende oogmiddelen met sl,
standigheden ker mengd tuss-
ken. eene oplossing van mitte
nitriool opium, sublimaat,
in spruitingen van kerikalten
in de oogleden; decoct. cors.
alme, salicis en dergelijke
meer, met kompressen aangele-
gd.

achs — en — tventigste
hoofdstuk.

van het etteroog.
(Ampopogon.)

Abd. de kernting in het
oog, welke gemeenlijk als gevolg
eener genem oogontsteking, maar
meer bij eener hoogen graad van
perthigheid bereikt heest, ontoe-
taas, is op ^{alleen} ^{uiterlijk} ^{uiterlijk},
op in het oog zelf.

uiterlijk wordt de etter
op verschillende plaatsen
gedormd. hetzij oogontstekingen
brengen somtijds een klein et-
ter getal abces op het bind-
vlies of op het doorschijnend

horenhlies voort. in het laatste
getal wordt het zeer duur,
door zeer veel pijn, de pijn
zijn zeer aanmerkelyk, en of,
selvon het abces gewoonlijk van
zelf weder verdwijnt, ontstaas
er echter niet zelden eene ge-
woos of onreynheid, welke min-
igelyk gebreken van het zin-
tuig des gezichts voortbrengt bij
eene hevige ontsteking verlam-
de zich dikken een groot
hoeshulheid eters tussen
het horenhlies en de conjun-
ctiva. Het bindvlies zelfs al-
sdan tegenatuurlijk op, zoodat
men de verkeren huid duidelyk
kan haarnemen. mes de pins
eener sonde bemerkt men
daarin somtijds ook eene

ontwikkelpare soetgalding. die
abes laas gaurne eene seld,
zustering, welke van eene re-
ddeking van het bindvlies
schijns af te hangen, nu. so-
mtijds vormt zich merkelyk
etter tusschen de plaatjes van
n het doorschynend horenskli-
ed; een getal, hetwelk men ne-
gel, (inguis, ongh) noemt. gedi-
pende de ontsteking dantoons z-
ek onder de hevigste pijnen een
ne mitgelyk, welke in het get-
el niet buiten waarts wils,
en door drukkiny van plaats
verandert. is de plek klein,
dan verdwyns zy niet zelden
van zulke; dikwijls echter ho-
rds alleen het dinnne gedeelte
opgeslorps,

古
柏
園

